

zletemet

ai-tér) 10 szám alól
(egyház u.) 4 szám alá
eg szívet pirtfogását
tisztelttel
Nagy Vilmos

mint a nap-

emet használsz

pajdonságok óriási
ban 350 lei minden
apokat 48 óra
kít az

AL

dinard 8. (Gólya-
nben).

ben, Révész Ernő
és, megrendelhető.

atosabb, legszé-
írójának

művei

- lven: Lei
- 100
- 400
- m ur 200
- 240
- 180
- 440
- 300
- 100
- 120
- 150
- 120
- se 110

az
osztályában.

NBERG
e, Bul. R. Ferd. 14.

OARA
műhelyek,

htenyésztés.

ai:
hólyagbántalmak-
ségnél, izületi

tűnően használt
bántalmaknál.

ál.
z házi elkészítése.
gítik az emésztést.

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

JKKELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukaresiben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ek 35.—
Egy szám — 150

1925 július 11 Szombat

Citj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 157 szám

5685. Thamuz 19

Einstein az indexen

Ez is csak Amerikában történhetik meg, a „szabadságok“ klasszikus, bár igen gyanus eredetű hazájában. Emberek, kik minden tekintet nélküli „gyakorlati“ érzékükkel talán legerősebben ütnek vissza az ősemberre, — Caliban dühével, ki torz arcát látta meg a tötükreben — támadnak reá Darwin fejlődésméltetére és a tanszabadság nevében kitiltják e tant az egyetemekről. Nagyon győnge érv ez egy tudományos tan cáfolására, mely semmiesetre sincs éles ellentétben a biblikus fel-főgással, annál is inkább nincs, mert tudva van, hogy Darwin igen vallásos ember volt, akinek hamvai a westminsteri apátságban nyugsznak. Akik emberi hiúságuk integritását féltik Darwin tanától, azok az álembertőltség vesszőparipáján lovagolnak, mert hiszen a hiúság animális megnyilatkozás és főleg a majmok tulajdonsága. Az „üzet — üzet“ minden tekintetnélküli hajszájában arcpirító képmutatás-számba megy, ha egy tudományos kutatás igazságait azért teszük indexre, mert bizonyos dogmákkal ellentétben van, holott az egész amerikai élet szélső üzetlensége a vallásos élet-főfogás legtokéletesebb kigunyolása.

Am legyen: Darwin tanításának eltiltását még valahogyan megértjük. A praktikus kényelemsze-
retet mindig irtózik olyan lelki motivumoktól, melyek szívükmozgását az elhjasodás csiklandozó érzésétől megkímélik. A háj tekintélyt, a sport egyedüli üdvözítő dresszurájában kiképzett izmok fölynyt és hatalmat adnak, melyek — mint irva vagyon — a pénz és boldogság forrásai e földön.

Am az Einstein-elméletnek az amerikai egyetemekről való ki kergetése körül — már baj van. Ezt a tudományos barbarizmust már nem lehet sem puritanizmussal, sem az emberméltség elvével megvédeni mert hiszen Einstein elmélete csak módszer-tanilag tér el Newton törvényétől és nem tagadása, csupán továbbfejlesztése a nagy angol fizikus elméletének. A mozgás viszonylagosságáról szól e tan, mely az embereket optikai csalódásokba viszi, ki-mutatva — az erkölcsi világban már régen észlelt — azon igazságot, hogy a természetben nincsenek abszolútumok, mert minden abszolútum csak ön-magában és önmagának az, — míg egy másik abszolútumhoz mérve: viszonylagossá válik. Ugyebár, — minden józan ember előtt nyilvánvaló, hogy ebben a feltevésben, — melyet gazdag teóriák, matematikai formulák és fizikai kísérletek támasztanak alá, — semmiféle pogányosság nincsen.

Ennek a zseniális és korszakalkotó elméletnek az amerikai szellem nyilván azért üzen hadat, mert hagyományait, — melyekben még mindig van valami a régi fegyvertelepesek konokságából — jobban szereti az igazságnál, főleg olyan természetű igazságoknál, melyek nem jelentenek Upton Sinclair tollára érdemes embertelenségekből kiszajtolt jövedelmeket.

Általában: ideje volna már revízió alá venni azt a rajongást, mellyel egyes európaiak az amerikai „szabadság“ iránt viseltetnek. Mert ebben a bűnös Európában, — ha gyalázatos embermészár-lásait pillanatra elfeledjük, ha szörnyű politikai tévedéseit figyelmen kívül hagyjuk — mégis van annyi becsület, hogy a tudományos kutatás szabadsága elé nem vet gátat, hogy megörzi legalább a látszatát a szellem szabadságának és nyílt küzdelembe engedi egymással a maradiság és a haladás erőit.

Ha Európa kitermelte magából a numerusz klauzusz bolondgombáját, ugy Amerika a szellem numerusz klauzuszának még szörnyűbb bolondgombáját termelte ki, mely még az előbbinél is butább, konokabb, lehetetlenebb.

Sehol sem ellentmondóbb a tudományos igazságoknak kiközösítése, mint éppen Amerikában. Európa a maga művészes és romantikus közép-kori elemekkel telített konzervativizmusát — még a városok építéseiben is — különösen Keleten — megőrizte.

Nem csoda, hogy ez a külső konzervativizmus bizonyos mértékben politikailag is érezteti hatását. Azonban Amerika, melynek még hagyományai alig vannak — építkezésben, életmódban, városai és vasutai berendezésében száz százaléig használta fel a modern technika és tudomány eredményeit. Pedig ezek az eredmények az Einsteinok elődeinek, fizikrsoknak tudományos munkásságából és önfeláldozásából születtek meg. Ha Amerika, — mely a kész eredményeket mindig Európából importálta — a tudomány előbbi hőseivel szemben ugyanazon álláspontot foglalta volna el mint Einsteinnal szem-

ben ma elfoglal, akkor végtelen pampáin ma is vadlovak tanyáznának és néger rabszolgák turnák a földet. Apropos: néger rabszolgák. A ku-klux-klan mozgalom is bizonyossága annak, hogy ez a rabszolgatartó szellem, — melyet az amerikai élel-messég mesterien tud összeegyeztetni a puritaniz-mus képmutató szellemével — ma is egyik leg-főbb, bár tudatalattiyá vált tulajdonsága az ame-rikaiaknak. Ez a szellem nem csoda, hogy hadat izen Einsteinnak, legalább is addig, míg a relativitás elmélete nem válik használható alannya, rö-viden, míg nem lesz: üzet. (s. l.)

Franciaország

a marokkói szultánt játsza ki a rifkabilok ellen

Háromszáz kilométeres fronton folyik a háboru. Megbízhatatlanok a Marokkóból érkező jelentések

(Madrid, július 10. Az Uj Kelet tudósítójá-tól.) A marokkói felkelés már Fez kapuja előtt tombol. A felkelőcsapatok már tulhaladtak azon a huszonöt kilométer hosszúságu olajfaerdőn, amely Fez előtt terül el. Az utolsó pillanatban azonban francia erősítések érkeztek, részben Franciaországból, részben Algirből, sőt a megszállott német területek is, amelyek a rifkabilokat visszaszorították és egyelőre újra biz-tosították Fez nyugalmát.

Franciaország marokkói hadserege ebben a pillanatban körülbelül

nyolcvanezer embert tesz ki.

A harc vonal hosszúsága meghaladja a három-száz kilométert. A rifkabilok eddig huszezer embert állítottak csatásorba, akik aránylag kedvező szerencsével harcolnak. Az egész marokkói háborut az jellemzi, hogy eddig még egyetlen nagy ütközet nem volt és mindkét ellenfél főleg

guerilla-harcokra szorítkozott.

Tagadhatatlan, hogy a rifkabilok igen kedvező feltételek mellett folytatják a háborut. Katonáikat elsősorban is egy fanatikus hit hatja át, ami mindig új erőre ösztönzi őket. Felszerelésük is teljesen kifogástalan. Számos gépfegyver, kézigránát és könnyű fegyver fölöttrendelkeznek.

A marokkói harcok az eddigi terepekről mindjobban Fez felé tolnak el. Fez környé-

Repülőgépről dobták le a francia békeajánlatot a rifkabilok közé

Páris, július 10. A ma éjszakai ülésen Painlevé megvédte a kormányt a marokkói harcokból kifolyólag ért támadásokkal szemben. A miniszterelnök kijelentette, hogy a francia csapatok nagy veszéllyel állanak szemben, különösen amióta az eddig hű benszülöttek is elszakadtak tőlük. Az a hír, mintha Taza a rifek kezére került volna, valótlan. Ennek a városnak elvesztése különben sem volna nagyfontosságú. Franciaország egyébként módot ke-

Nemzetközi szocialista konferencia a marokkói hadjárat ügyében

London, július 10. A szocialista munkásinter-nacionálé nemzetközi irodája tegnap kezdte meg tanácsozásait. Az elnöki tisztséget Henderson, volt angol belügyminiszter töltötte be, míg Franciaor-szágot Renaudel képviselte. Az értekezlet elsősor-ban a legfontosabb nemzetközi kérdésekkel foglal-kozott. Ezután a marokkói háboru ügye került sorra. Ezzel kapcsolatban Renaudel a francia párt nevében hosszasan referált. Franciaország, Spanyolország és Anglia szocialista pártjai a legközelebbi időben közös konferenciát tartanak a marokkói kér-désben.

Ezután az internacionálé a kínai eseményekkel foglalkozott. Mint ismeretes, a kommunista inter-nacionálé fölszólitotta a londoni internacionálét, hogy együttesen járjanak el a kínai munkások ér-

kén körülbelül

hatvanezer benszülött rifkabil lakik,

akik a harcoló csapatok helyzetét rendkívül megkönnyítik. Halomszámra látják el a katonákat élelemmel és ruhával. Abd el Krim céltudatos taktikát végzett akkor, amidőn a háboru színterét erre a területre helyezte.

Franciaország most azzal próbálja elleosulyozni Abd el Krim kedvező helyzetét, hogy Muley Jussef marokkói szultánt, aki Franciaország pártján van és eddig Rabatban székel, sietve

átköltöztette Fezbe,

hogy tekintélyével és befolyásával az ottani benszülötteket sakkban tartsa. Fezt tudvalevőleg majdnem kizárólag arabok lakják. 1910-ig ebbe a városba nem telepedhetett le európai, sőt az átutazó európaiakat is egy háromnapos „megtisztulási“ torturának vetették alá. Még kell jegyeznünk, hogy Muley Jussef szultán

rendes fizetést kap a franciáktól és a spanyoloktól.

A marokkói helyzetről forgalomban lévő jelentések csupán a francia csapatok állására vonatkoznak, mert Abd el Krimnek nincsen sajtószolgálat. Eppen ezért az európai lapok nincsenek abban a helyzetben, hogy teljesen tárgyilagos képet nyújthassanak a Marokkóban folyó háboruról.

res arra, hogy a rifekkel a legsürgősebben békét kössön.

Az első békeajánlatot tegnap már egy repülőgépről ledobták a rifkabilok közé.

Ha a helyzetben változás állana be, a kamarát feltétlen összehívják. A miniszterelnök beszéde után a háboru folytatásához szükséges hitel megszavazására került a sor. Ejjéleli egy óraker a hiteljavaslatot 415 szavazattal 29 ellenében megszavazták. Ellene a kommunisták szavaztak.

dekében. A londoni internacionálé megállapította, hogy ez tisztán taktikai lépés volt a kommunisták részéről, akik ilyen módon akarták a szociáldemokratákat közös akcióba beugratni. A kommunista javaslatot tehát elvetették.

Hosszabb határozatot fogadtak el, amelyben kimondták, hogy a kínai dolgozó tömegek védelmére vonatkozóan az internacionálé elfogadja az angol munkáspárt és az angol szakszervezeti kongresszus vezérő bizottsága által hozott rezolúciót. Tiltakozik az internacionálé az ellen, hogy a külföldi és a kínai tőke kizsákmányolhassa a munkásokat, valamint tiltakozik az ellen is, hogy a külföldiek az exterritoriális jogra való hivatkozással megsértsék Kína szuverenitását.

Egy újságíró naplója az épülő országból

Ahol nem politizálnak

Az angolok, zsidók és az arabok. Hogy fogadják az angol szellemet
Két nyilatkozat: egy szempont

(Tel-Aviv, május hava. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A dohánytermelő elkésredetten újságolja: a dohány kilója után huszonöt piaster adót kell fizetni, amikor különként alig tízennyolc piaster kapunk érte a kereskedőtől. Az adó tehát magasabb, mint maga az ára.

Az atliti sóműveknél, ahol a tenger vizének elpárologtatásával nyerik a sót, azt panaszolják, hogy a só után a forgalmi árak dupláját teszi ki a kincstári illeték, ami az exportot lehetlenné teszi.

A Holttengernél panaszolják, hogy nem szabad a felvetődő aszfaltot kihalászni, mert az angol adminisztráció koncessziót fog erre kiadni. Majd...

Exportörök, importörök megállapítása, hogy Palesztina vámpolitikáját nem a belföldi ipar fellendítésének szempontjai, hanem az angol piac érdeke irányítja.

Beszélik, hogy Rothschild lord egyik caesariai földvásárlását egy beduin törzs kérésére hivatalos helyen meghiusították. A beduinok ott a mocsarakban sást és papirozt vágtak és ebből gyékényeket készítettek. Ha a földet szanalálták volna, akkor ezek a beduinok nem foglalkozhattak volna tovább — a gyékénykészítés nagyjelentőségű nemzeti iparával.

Kalendia az egyedüli zsidó kolónia az Emek és Jerusalemben között. Köves, rossz föld ez, évek munkája kellett ahhoz, hogy a földekről a köveket elhordják. Igaz chalucumunka volt, két éven át kosarakban hordták a követ. S mikor készen voltak: jött az angol katonai igazgatás és repülőteret foglalta le a földet, mely az országút egyik oldalán fekszik. A másik oldalon arab föld van, ehhez azonban nem nyultak. Igaz ugyan, hogy a kisajátított földért megfelelő kárpótást adtak.

Hevesebb vérűek ki-kitörve panaszolják, hogy Anglia nem teljesítette a mandátum legfontosabb, vállalt megbízatását: nem zsidóknak, hanem araboknak adta oda a kincstári birtokokat. Viszont elfelejtik, hogy ezeket a területeket azelőtt is arabok birtokolták úgy, hogy ezektől a földet elvenni nem lehetett volna és ez nem is lett volna igazságos.

Mások az ellen tüzelnek, hogy a zsidók által fizetett adókat az angolok nem a zsidó, de az arab iskolák fentartására fordítják úgy, hogy az egész iskolarendszer fentartása a zsidókat terheli anélkül, hogy megfelelően részesednének a hivatalos budgetből.

Ezek az epizódok szájról-szájra járnak, kiszineződnek és lassanként különös atmoszférát teremtettek meg: a palesztinai zsidóság nem szimpatizál az angol igazgatással és különösen fájjalja, hogy zsidó kormányzó működése juttatta odáig a zsidó otthont, hogy félig-meddig angol kolónia számba menjen.

Zsidó politikai körökben akörül forog a vita, hogy vajjon mit jelent közjogilag a zsidó nemzeti otthon fogalma. A teoretikus megállapítás az, hogy a „zsidó nemzeti otthon“ a balesi deklaráció fogalmával egyenlő és ténylegesen fednie kell a „Judenstaat“ fogalmát. Viszont az angolok a „home“ az „otthon“ alatt annak lehetőségét értik, hogy a zsidók zárt letelepedést alkossanak anélkül, hogy ebben bárki is megakadályozná őket és teljes belső autonómiájuk szerint intézzék a maguk ügyeit, teljes harmóniában az ott élő többi népek érdekeivel és szerzett jogaival.

A zsidók nincsenek megelégedve az angolokkal, mert kolonizáló törekvéseket látnak és a Judenstaat elejtését. Viszont az angolok nincsenek megelégedve a zsidókkal, akik nem az azzal a tempóval és áldozatkészséggel építik országukat, amint azt az egész keresztény világ várta. S végül: az arabok nincsenek megelégedve sem az angolokkal, akik megkötötték az effendik középkori hatalmát, de nincsenek megelégedve a zsidókkal sem, akik éppen munkájuknál, kulturájuknál fogvást máris zsidó jellegűt adtak annak az országnak, melyben még mindig minoritásban vannak.

Ha palesztina egy politizáló állam lenne,

akkor ezek az elégedetlenségek teljesen megkötnék a mindennapi életet. Szerencsére Palesztinában nem politizálnak az emberek s különösen nem a zsidók. Legfeljebb az effendik érnek rá politikával foglalkozni, de ezek is csak akkor, ha nincsenek elfoglalva a közvetítőkké váló tárgyalásokkal, akik utján a zsidóknak magas áron adhatják el földjeiket.

Igy azután ezeket a látszólag nagy kérdéseket igen józanul, szinte egy kézlegyintéssel intézik el. A kolonisták ezt mondják:

— Palesztinát nem a Balfour-deklaráció, nem a san-remói szerződés teszi zsidóvá, de a zsidó letelepedés, a zsidó ipar, a zsidó munka. Minden erőmegfeszítésünk ezt kell szolgálja. Egyáltalán nem fontos az, hogy melyik lord milyen nyilatkozatot tesz az angol parlamentben. S még az sem fontos, hogy lord Amery, a kolóniák minisztere mit mondott. A fontos az, hogy mi a magunk erejéből építsünk. Amit mi csináltunk: az megvan, az zsidó, az a miénk, azt senki tőlünk el nem veheti. Az angoloknak kétségtelenül világpolitikai céljaik vannak Palesztinában. Ezek a célok azonban nemcsak, hogy nem ellenkeznek a zsidóság érdekeivel, de az országépítést nagyban előmozdítják. Ez az angol érdek építette ki az utakat, ez fogja építeni a haifai kikötőt, ez hálózza be vasúttal az országot, ez teszi Palesztinát a világkereskedelem egyik központjává majd. Ez az angol szellem kifogástalan közigazgatást teremtett meg, melynek védelme alatt mi szabadon fejlődhetünk. Ne várjunk többet az angoloktól, mint amennyit adni akarnak. Nem az ő feladatuk, hanem a miénk a nemzeti otthon felépítése. Hogy a mandátum szerint ebben jobban kellene támogatniuk: ez igaz. De így talán még jobb. Mert így, ami van: az a mi erőnkől van, mindenben magunk erejére támaszkodhatunk. Nincs ki cserben hagyjon tehát bennünket, ha csak a zsidó-

ság önmagát nem hagyja cserben. Az angolok különben igen okos politikát csinálnak s a zsidó közösségek belső adminisztrációját teljesen rábizzák magára a zsidóságra. Tel-Avivban például minden a miénk. És így van ez a kolóniákon is. Az angolok arab politikája ellen lehet ugyan panaszkodni, de viszont könnyen állhat az is, hogy ez a politika volt az, amely megvédte a kezdet kezdetén a zsidó otthonépítést olyan támadásoktól, melyet kihárítani nem tudott volna. Ma már elég erősek vagyunk arra, hogy minden tekintetben megvédjük magunkat. Az 1922-es arab nyugtalanságok idején meggyőződünk róla, hogy az angol hatalom nem avatkozik ilyen összetűzésekbe. Nem rekrimináltunk, de most már magunk is csak azt kívánhatjuk: ne segítsen se nekünk, se az araboknak, csak nézze, hogy mi mit csinálunk.

Ime, így beszélnek azok az öreg kolonisták, régi somérek, akik bizony sok nehéz napot láttak már Palesztinában s akik maguk mellé fektették a fegyvert, ha aludni tértek. Ma már őr sem kell a kolóniák védelmére, mert a zsidó öntudat, a zsidó erő önmagában rendet teremtet.

Egy angol főhivatalnok viszont, kinek nagy szerepet szántak az új kormányzó oldala mellett, a következőket mondotta nekem:

— A mi feladatunk az volt, hogy mindenképp rendet teremtsünk abban a közigazgatásban, melyet a törököktől örököltünk. Ma Palesztinában nem rosszabb a közigazgatás, mint az angol világimpérium akármelyik részében. Ez a példás közigazgatás biztosítéka a zsidó nemzeti otthonnak. Egyelőre a zsidóság kisebbségben van s nagy szerencséje, hogy a többség demokratikus ereje — már pedig ez ma még arab erő — nem tudja befolyásolni az otthonépítést. Ez az a negatívum, melyet nekünk köszönhet. Mi tudjuk azt, hogy mire kötelez bennünket a mandátum s becsülni tudjuk azt az erőt is, amelyet a világ zsidósága szétszórtságában is képvisel. A zsidóság és az angolok érdekei egymással harmóniában kell maradjanak Palesztinában. Sem a zsidóságnak, sem nekünk nem kell az érdekekből semmit sem feláldozni, hogy ezt a harmóniát megtaláljuk. Viszont mi

ennél többet érezhessék azt, oda akár a zsidó kettőknek. építés nyugalm előre jutni és minden energiát találgat az araboktól. Minél gyorsabban építés tempóját az arabokat a vannak, melyekbe beleillő országépítési dők diktálják csak annak hányást, mely zsidó nép tör angolok.

Egy kis k arabok ülnek. gozzanak. A annyit fizet földje egy rész maradt, anna újját se kell tovább a nar kozik. Előlv olvasni s ép tive“ felhívás nek dallamát ban reggeltől rak. Morotó ez is elég. U kíváncsi. Is egy csapat zs kelve: az Uj

Háromszáz háromszázezer számolta, hokája hány élékozta meg Pa molás megáll Merhavja, Kirjath Anaw szökkenet lom fák közül.

Ez a háro — az országé jelenti. Mert még nem elég szágot az elül újra.

Minden p ban nőtt a zs amely a halot leképen. A munkát hókéz számára, napján alkalm kegyeletes em nek el a Her

Augu kiür

Páris, júli kesztője bes belga külügy jelentette nek hanem a Ném nek azt a réstak meg, vald előtt végleges hamarabb fog doni konferen velde reméli, sége jó hatás

POD

izzadó és egész mekacsabb láb tyuk:zemet, böt lábat nem szá g Kapható g Készít: G

Vasárnap jelenik meg

az UJ KELET hetilapjának

„A FÖLD“-nek HERZL-émlékszáma

32 oldalon, szenzációs tartalommal, gazdag illusztrációkkal

Tartalom:

Cikkek:

Emlékeim Herzlről. (Irta Dr. Adolphe Friedemann)

Aki már ott ül Herzl lábainál. (Glasner Mose első Herzl-émlékbeszéde)

Az álom elindul, hogy valóság legyen. (Mi valósult meg eddig az Altneuland-ból)

Chava és Gabbonia. (Irta Szabó Imre)

Cael. (Irta Kibédi Sándor)

Zulejka. (Marokkói zsidó történet)

Nietsehe a zsidókról

Herbert Samuelné péntek esti gyertyát gyújt

Pillanatfelvételek Kairótól Tel-Avivig. (Irta Ottó Abeles)

Salamon László versei

Ezenkívül a gazdag rovatok

Képek:

Struck Hermann művészi Herzl-portréja

A kilencéves Herzl

Herzl, a gimnazista

Herzl, a párisi tudósító

Herzl felesége

Az öreg Herzl házaspár az unokákkal

Herzl dolgozószobájában gyermekeivel

Herzl kaukázusi zsidók között

Herzl üdvözlő Vilmos császárt Palesztinában

Képek a Herzl-álom megvalósulásáról

Herbert Samuel és Edmund Rotschild

Lord Balfour az Emekben

Balfour a zsidó vezérek társaságában

Zsidó lovas banderium

Pihenő Ain Charudban

Ára a napilappal együtt 10 lei

...csereben. Az angolok politikát csinálnak s a adminisztrációját teljes zsidóságra. Tel-Avivban enek. Es így van ez a lok arab politikája ellen s, de viszont könnyen politika volt az, amely detén a zsidó otthonépít, melyet kihárítani nem r elég erősek vagyunk bntetben megvédjük ma- b nyugtalanságok idején hogy az angol hatalom szeszűzésekre. Nem rek- ár magunk is csak azt se nekünk, se az ara- gy mi mit csinálunk.

...azok az öreg kolonisták, ny sok nehéz napot lát- s akik maguk mellé fek- ludni tértek. Ma már védelmére, mert a zsidó önmagában rendet te-

...nok viszont, kinek nagy kormányzó oldala mel- ondotta nekem:

...az volt, hogy mindenk- abban a közigazgatás- l örököltünk. Ma Pa- b a közigazgatás, mint akámelyik részében. s biztosítéka a zsidó előre a zsidóság kisebb- ncseje, hogy a többség ár pedig ez ma még befolyásolni az otthon-

...um, melyet nekünk kö- s, hogy mire kötelez s becsülni tudjuk azt ág zsidósága szétszór- zsidóság és az angolok niában kell maradjanak dóságnak, sem nekünk semmit sem feláldozni, egtaláljuk. Viszont mi

ennél többet akarunk: azt, hogy az arabok se érezhessék azt, hogy valamit áldozatul dobtak oda akár a zsidóknak, akár nekünk, akár mind a kettőnknek. Ez az egyedüli biztosítéka az építés nyugalmának. E nélkül alig tudnánk előre jutni és állandó harci készség kötné le minden energiánkat az építés helyett. Meg kell találnunk az arabokkal is a megértést és ennek kulcsa egy olyan közigazgatás, mely csak az abszolút rendet és az abszolút igazságot ismeri. Minél gyorsabb, minél erélyesebb az ország-építés tempója, annál hamarabb lehet meggyőzni az arabokat arról, hogy itt befejezett tények vannak, melyeken változtatni nem lehet s melyekbe beleilleszkedni az ő érdeke is. Ezt az országépítési tempót viszont egyesgyedül a zsidók diktálják s ha kifogásolni való van: akkor csak annak a zsidóságnak tehetnek szemrehányást, mely ennyire se becsüli és ismeri a zsidó nép történelmi rendeltetését, mint mi, angolok.

Egy kis kávéház előtt, alacsony székeken arabok ülnek. Reggeltől estig. Minek is dolgozzanak. A házukat bérté vették a zsidó és annyit fizet érte, hogy ebből megélhet. A földje egy részét eladta. Jó drágán. Ami megmaradt, annak értéke napról napra nő. A kis-ujját se kell megmozgassa, szívhajta nyugodtan tovább a nargilljét. Ez az arab nem nyilatkozik. Elolvassa az újságját, ha ugyan tud olvasni s ép úgy megszokta az „arab executive“ felhívásait, akár annak a gramofonlemeznek dallamát, melyet minden arab kávéházban reggeltől estig megszoktak nélkül játszani. Monoton dallam, pár taktus csupán. De ez is elég. Uj dallamra, új éneke az arab nem kíváncsi. Es betémi a fülét, mert az utcán egy csapat zsidó munkás jön hangosan énekelve: az Uj Palesztina új dalaival.

Székelly Béla

Herzl erdője

Háromszázezer fa, a zsidó Palesztinának háromszázezer előőrse. A Keren Kajemet megszámlolta, hogy az ötesztendő befásítási munkája hány életerős és egészséges fával ajándékozta meg Palesztinát. A statisztikai összeszámlolás megállapította, hogy Brenshemen, Hulda, Merchavja, Kinereth, Draganja, Beer-Tuvia, Kirjath Anawim és Nurisz földjén 298.622 fa szökken lombba a Nemzeti Alap által elültetett fák közül.

Ez a háromszázezer fa — kert, liget és erdő — az országépítés munkájának pozitív utját jelenti. Mert a föld meghódítása egymagában még nem elég. A kétez év óta letarolt országot az elültetett erdők termékenyítik meg újra.

Minden palesztinai új erdő közül a legjobban nőtt a zsidó nép szívéhez a Herzl-erdő, amely a halott vezérnek nevét örzi örök kegyeletképpen. A Nemzeti Alap, amely a földet és a munkát hódítja meg Palesztinában a zsidó kéz számára, a nagy vezér halálának évforduló napján alkalmat ad arra, hogy a zsidó szívek kegyeletos emlékezésükön egy-egy fát ültessenek el a Herzl erdőbe.

Augusztus izenhat előtt kiűrik a Ruhrvidéket

Páris, július 10. A „Petit Parisien“ szerkesztője beszélgetést folytatott Vandervelde belga külügyminiszterrel, aki többek közt kijelentette neki, hogy nemcsak a Ruhr-vidéket, hanem a Németországban megszállott területeket azt a részét is, amelyet 1919 után szálltak meg, valószínűleg még augusztus 16-ika előtt véglegesen kiűrik. Ez a kiűrités tehát hamarabb fog elkövetkezni, mint ahogy a londoni konferencia azt kilátásba helyezte. Vandervelde reméli, hogy a szövetségesek előzékenysége jó hatással lesz Németországra.

PODOL ideális lábapoló szer,

izzadó és egészséges lábnak egysaránt fontos. A leg- mekcsabb lábizzadást is azonnal szünteti. Lábégést, tyukizást, bőrkeményedést elmulasztja s amellet a lábát nem szájtja, hanem puhán tartja. Ára 30 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogusok iában. Készíti: C s a n d a gyógyszerár, Oradea Mare.

Mossa hirdetés

Tanuvallomások a tömeggyilkos Angelstein ügyében

Felvonulnak a meggyilkoltak hozzátartozói

(Berlin, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A limburgi esküdtszékeknél tegnap még mindig a vádlott beszélt. Mentegetődött a vád ellen, mintha a gyilkosságokat előre megfontolt szándékkal követte volna el és hogy a házat azért biztosította volna magas összegre, mert már előre kitervezte annak fölgújtását. Tagadja, hogy megsebezte magát és ezzel azt a hitet akarta kelteni, hogy betörők és gyilkosok áldozatai mindazok, akik bennétek.

Rosa Runke tanu vallja, hogy Angersteint az égő ház mellett jajveszékelve találta. Sirt és folyton hangozta, hogy nem tudja tul-élni felesége halálát.

Scholl tanító szintén hallotta, hogy Angerstein rablókról beszélt, akik berohantak a házba.

Müller mérnök a halottaknak az égő házban való föltalálásáról mondott néhány jelen téktelen vallomást.

Az egyik tanu, a meggyilkolt kertész — Dart — apja elmondja, hogy fia meggyilkolása előtti napon azt mondotta neki, hogy a gazdag embereknek se megyn minden ugy, amint kellene és meg fogják látni, hogy itt egyszer nagy baj lesz és borzalmas dolog fog történni. A tanu annak a véleményének ad kifejezést, hogy előre megfontolt szándékkal követte el Angerstein a gyilkosságot, mert fia mondotta neki, hogy Angerstein az utóbbi időben szinte

óránként magához kérte alkalmazottait és szerinte így akarta őket arra kényszeríteni, hogy amikor parancsolja, azonnal jelentkezzenek nála. Angerstein felesége is említette egyszer fia előtt, hogy még borzalmas dolgok fognak történni.

A tanukihallgatások további során megállapította a bíróság, hogy Angerstein a gyilkosság napján nagyon nyugodtan viselkedett és mikor a városba ment, hogy különböző bevásárlásokat eszközöljön, a legkisebb izgalom jelei sem mutatkoztak rajta. Csupán egy üzletben, ahol valamit vásárolt, tette ezt a megjegyzést:

— Nagyon barátságatlanul érzem magam.

Vogel dr., Angerstein orvosa, vallomásaiban elmondta, hogy ő kezelte a gyilkost megsebesítése után Angerstein sbe tényleg életveszélyes volt, ennek ellenére azonban képes volt arra, hogy százötven lépéses utat megtegyen.

A lelkész, aki Angersteint a kórházban meglátogatta, elmondta, hogy a gyilkos kérte, hogy meggyónhaszon, mert, mint mondotta, súlyos bűnök terhelik lelkiismeretét. Angerstein háziorvosa ezután azt vallotta, hogy a gyilkos tuberkulózisban és szívbajban szenvedett. A vérvizsgálat negatív eredménnyel végződött.

Ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

A mai vizsgarendszer a jövő nemzedék idegeinek megrontója

A Tarbut idei iskolaévének mérlege

(Cluj-Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Tarbut-gimnázium érettségi vizsgáinak szomorú és egyben felháborító eredményeiről az Uj Kelet legutóbb beszámolt. Ezuttal a kolozsváriak zsidó liceumjának általános évváró vizsgaeredményéről szólaltatjuk meg az iskola egyik vezető és hiváló egyéniségét, aki szives volt egyfelől számszerű adatokkal szolgálni a tanév eredményeiről, másrészt rámutatott a tanítás mai rendszerének fogyatékoságaira és azokra a pedagógiai tökéletesítésekre, amikre az oktatásnak a jövőben szüksége lesz.

— Milyenek voltak — kérdezte munkatársuak — az évvérő vizsgák eredményei ezidén?

Javuló arátszám

— A leányiskolában az idén husz százalékkal bukott egész évre, vagyis ugyanannyi, mint tavaly. A fiúiskosák tavalyi bukásaránya harminckét százalék volt, ezidén azonban huszonhárom százalék, ami kilencszázalékos javulást jelent. Ezt annak tulajdonítjuk, hogy a Tarbut növendékeit kellő időben szoktattuk meg arra a gondolatra, hogy vizsgát kell majd tenniük. Elég jól elkészültek az írásbelikre, főleg azonban azért mutat javuló arányszámot az idei eredmény, mert a felső osztályok növendékei már annyira birtokában vannak a román nyelvnek, hogy a tárgyi tanítás jóval intenzívebb lett. E tekintetben a jövőben a dolgok természeténél fogva még nagyobb javulás várható. Ezidén alkalmazkodtunk az állami tantervhez és sikerült minden tárgyból az előirt anyagot teljes mértékben átvennünk. Kijelenthetem a tanári kar dicséretére, hogy a munkát egyöntetűen és harmónikusán végeztük. Hozzájárult még az eredményekhez, hogy a tanerők, nemzetiségi különbség nélkül a gyerekek iránti szeretetnek követendő példáját mutatták. Egy magasabbrendű erkölcsiség bontakozott ki ebben az együttműködésben.

— Milyen volt a vizsgálobizottság magatartása a vizsgák alkalmával?

— Minden tekintetben korrekt és kollegiális. Nem tanusítottak elnézést, ezt nem is kívántuk és abszolút mértékkel mértek. Aki tudott, könnyen átment a vizsgákon. Mint minden vizsgának, ennek is voltak sebesültjei: azok a gyermekek, akik idegállapotuk miatt nem alkalmasok arra, hogy egy vizsgát kiálljanak. Sajnos ez okból a bizottság hibáján kívül sok igaztalanság történik.

A vizsgarendszer átka

— Várható e pedagógiai eredmény a vizsgágtól?

— Mondhatnám semmi. A vizsgák csak kész eredményeket konstataáltak, azonban nem alkalmasak arra, hogy javítsanak. A jó pedagógus olyan, mint a jó orvos, akinek a feladata, hogy a betegséget preventive akadályozza meg. A beteg halála okának kimutatása a halottat nem kelti életre. Rá kell mutatnom, hogyha a kísérleti pedagógia eredményeit alkalmaznák és vizsga előtt és után a gyermekeken méréseket végeznének, különösen az alsó osztályokban, megdöbbentő eredményekre jutnánk. A vizsgarendszer, ezt nyugodtan állíthatom, a jövő nemzedék idegeinek megrontója.

— Enyhítené-e a vizsga pszichikai hatásait, ha saját tanáraik vizsgáztatnák a gyermekeket?

— Kétségkívül enyhítené, bár a gyermekekre egyedül annak a tudata, hogy egy felelettel egy egész év szorgalmas munkáját kockáztatja, olyan idegállapotot idéz elő, amely ugy fizikailag, mint lelkileg erős reakciókat vált ki. Különösen a pubertás életszakában szexuális visszahatásokat is okoz. Ebben a korban a fiatalságnak a legnagyobb nyugalomra lenne szüksége és idegeit mindenképpen kimélnie kellene. Rá kell mutatnom, hogy a gyermekek még betegen is eljöttek a vizsgákra. Az egyik növendék 39 fokos lázzal jött, egy másikat pedig lábtöréssel, hordágyon hozták be.

Munka-iskolát!

— Milyen célt szolgálnak mégis a vizsgák?

— Állítólag kettős célt. Szelektálni a tanulóban és a tanár munkája ellenőrzését. A mostani érettségien konstataáltak, hogy egyik állami iskolában a fizikát tornatanár tanította. Ennél az ellenőrzésnél azonban sokkal fontosabb lenne a tanárképzés elmélyítése, különösen pedig az, hogy a tanárok pedagógiai kiképzést nyerjenek. Minden társadalom érthető módon irtózik a szellemi proletáriátustól és ezért veti rá magát a szelekcióra. Azonban nagyon rossz helyen kezdi ezt a műveletet, mert abban a korban szelektál, amikor még a tehetségeket nem lehet felismerni. A szelekció egyetlen helye az élet. Es hogy a szelekciónak elcsesettjei ne legyenek, vizsgarendszer helyett át kellene térni a munkaiskolára. Ha valamelyik ifju tizenhétéves korában sem egyetemi tanulmányokra, sem hivatalnok állásra nem mutat képességet, akkor valamelyik ipari vagy mezőgazdasági pályára kell kényszeríteni, ami egyébként magának az államnak is érdeke. Hiszen kívánatos, hogy minden ország ipara és mezőgazdasága állandóan emelkedjék az által is, hogy művelői intelligens emberek.

— Milyen legyen tehát a tanítás jövője?

meg
ek
ám a
ztrációkkal

Képek:
Herzl-portréja

az unokákkal
gyermekeivel
között
szászárt Palesz-
megvalósulásáról
mund Rotschild
ben
k társaságában

lei

A mostani oktató, számonkérő racionalizmusra nevelő rendszer helyett, amely egy cinikus társadalmat készít elő, egységes munkaiskolára, helyesebben nevelőintézményre van szükség. Nagyon találóan mondja egy német pedagógus: „Nicht das Wissen ist wichtig, sondern das Können.“ Nem az a fontos, mennyi beszajkolt géptudással rendelkezik az ifjuság,

Mit végzett a beszercei ortodox iroda az iskolásérelmek ügyében

Adler segesvári főrabbi védelmébe veszi a Központi Irodát

(Cluj-Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk hasábjain különböző zsidó vezetőférfiak nyilatkozatai alapján több ízben tettük objektív bírálat tárgyává a beszercei ortodox központi iroda működését. Az Uj Kelet ugyanis, mint az egyetemes erdélyi zsidóság organuma sohasem zárkózott el attól, hogy nyilvánosságot adjon a legkülönbözőbb zsidó problémák megvitatásának, ha azok valóban a közérdeket szolgálják. Alábbiakban egy levelet közlünk, amelyet Adler József segesvári ortodox főrabbi intézett lapunk szerkesztőjéhez. Közreadjuk a levelet annak ellenére, hogy annak több kitévével nem értünk egyet, mivel azok tárgyi tévedéseken alapulnak. A levél így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A tévesen a római jog magas színvonalának tulajdonított „audiatur et altera pars“, de tulajdonképpen zsidó kánont képező „smoa bën achéchem“ elvénél fogva kérem méltóztassék nb. lapjában, az erdélyi zsidóság egyedüli nyilvános tribunáján, helyt adni a következő néhány objektív és rövidre fogott megjegyzésnek.

A minap hosszabb távollét után hazaérve, egyik másik hívem felmutatta nekem Klein Miksa dr. egyik az Uj Kelet hasábjain a múlt héten megjelent cikket, melyben a beszercei ort. izr. Központi Iroda működését főleg az iskolatörvénnyel kapcsolatban bírálja. Minthogy csekélységgem is egyik résztvevője volt a Központi Iroda tevékenységének az iskolatörvény veszélyes rendelkezéseinek elhárítása érdekében és ebből a körülményből kifolyólag a Központi Iroda álláspontját és fellépésének valamennyi fázisát alaposan ismerem, szükségemnek és félreértések kikerülése végett üdvösnök tartom, hogy az igazság érdekében a következőket nyilvánosságra hozzam:

A zsidó felekezeti iskolák, az oktatási nyelv, valamint a Talmud Thórak és Jesivák ügyében a beszercei Iroda igenis teljesítette kötelességét és minden alkalommal a szükséges lépéseket megtette. A Központi Iroda vezetőségének a közoktatásügyi minisztériummal több ízben folytatott személyes beható tárgyalásai nagyban hozzájárultak a kérdés-komplexum tisztázásához és a közoktatásügyi körök eredeti merev álláspontjának megváltoztatásához.

A legutóbbi időben is, bár nagyharangra nem került a dolog, de akiket illet, azok tudják, az ort. szervezet néhány vezető egyénisége felkereste Anghelescu minisztert, megtárgyalta vele egy álló órán keresztül az iskolatörvény összes sérelmes pontjait és átnyújtotta neki a pontokba foglalt kívánalmait. A miniszter általános feltűnést és megnyugvást keltő jóakarattal és megértéssel fogadta az ort. vezérférfiak előterjesztését és határozott ígéretet tett a törvényjavaslatnak a neki átnyújtott memorandum értelmében való módosítása iránt. Így többek között kijelentette, hogy a törvény megfelelő részében minden félreértést kizáró módon ki fogja tüntetni, hogy mindazon intézetekre, amelyekben kizárólag vallási tantárgyakat adnak elő, a szóban lévő törvény rendelkezései nem vonatkoznak, mert ezek nem a közoktatásügyi, hanem a vallásügyi kormány hatáskörébe tartoznak. Ezt a kijelentését különben megismételte a miniszter a szász és sváb képviselők küldöttségére, valamint az „Adeverul“ munkatársai előtt is. A Központi Iroda ezen ténykedése által megszabadulnak a Talmud-Thórak a jövőben a tanügyi hatóságok eddigi nem mindig megértő beavatkozásaitól és el lett osztatva a mély gond, melyet a törvényjavaslat némely kitétele az összes illetékes zsidó körökből kiváltott.

Ugy szintén elfogadta a miniszter az orth. vezérférfiak által előterjesztett ama nagybecsű módosítását, hogy az államnyelv mellett a zsidó iskolákban a jiddis, illetve héber nyelveket is használhassák az összes tantárgyak tanításánál. Azt hiszem, az ezen pontban elért sikerült eredményt az „Uj Kelet“ és leghívebb tábora leginkább tudja, legalább is kell, hogy tudja értékelni, amiből kifolyólag tehát

hanem milyen képességekkel, hogy az új helyzetben is elő tudja mozdítani a haladás ügyét. Az ilyen embertípusok kifejlődése legfőbb érdeke a társadalomnak. A Tarbut igyekezett ilyen szellemben nevelni a gyermekeket, akik a reájuk is háruló súlyos csapásokat nyugalmában, fegyelmezettséggel és a fiatalság lendületesen szép bizalmával viselte.

A Központi Irodának legalább is egyszer gáncs és kicsinyítés helyett elismerés és köszönet járna.

A közvélemény tájékoztatására ideiktatandónak tartom különben azt a tényt, hogy a miniszter által az orth. küldöttség rendelkezésére bocsátott a szenátusi tanácskozások nyomán nyomtatott módosított törvénytervezetben az az ominózus nonsens tartalmazó pont, hogy a zsidóság anyanyelve a román, odamódosult: „a zsidók oktatási nyelve a román.“

Minden egyéb Klein Miksa dr. ur által szóva-

Csernovitzban tartják meg az országos ügyvédkongresszust

A kongresszus részletes programja

(Cluj-Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Országos Ügyvédszövetség permanens bizottságának határozata értelmében a Szövetség ez évben szeptember 5-9. között Csernovitzban tartja meg országos kongresszusát. Az országos ügyvédkongresszus programját az alábbiakban állapították meg:

Szombaton, szeptember 5-én délelőtt tíz órakor és délután négy órakor a szövetség választmányja tart ülést a csernovitzai itélőtábla nagytermében. A két ülés napirendi pontjai: 1. pénztári és titkári jelentés a Szövetség működéséről. 2. A szövetség 1926. évi költségvetésének megszavazása. 3. Az ügyvédszövetség tudományos szakosztálya alapszabályainak megszavazása. 4. A szövetség hivatalos közlönye terjesztési módjainak megállapítása.

Vasárnap, szeptember 6-án, délelőtt tíz órakor a csernovitzai metropolita szinódusi termében lesz a gyűlés ünnepélyes megnyitója. Délután négy órakor a nemzeti színházban tart ülést a kongresszus, amelyen Toncescu, a permanens bizottság tagja beszámol a szövetség működéséről dr. Lázár Aurél, az ügyvédszövetség alelnöke pedig elaborátumot olvas fel a szövetség megalakítandó hitel és segélyegyesületéről.

Hétfőn, szeptember 7-én a kongresszust folytatják a Nemzeti Színházban, a következő napirenddel: délelőtt tíz órakor Constantin Naumescu, az ügyvédszövetség alelnöke, az igazságszolgáltatás megkönnyítéséről és gyorsításáról szóló törvényről fog értekezni, amelynek vitáját délután négy órakor folytatni fogják. Délután öt órakor dr. Bazil Dutcăk és dr. Erich Lupul ügyvédek fognak beszélni az állam, a megyék és a községek elleni végrehajtásokról. Este félkilenc órakor bankett lesz a Deutsches Hausban.

Kedden, szeptember 8-án a kongresszus tagjai kirándulnak Putnára, ahol megtekintik Stefan cel Mare sírját, majd továbbmennek Dorna-Vatrára.

tett kérdésére nem akarok kiterjeszkedni, mert azok intézésében személyesen nem vettem részt. Azonban a gabella-ügyhöz, mivelhogy ezt a kérdést egy véletlen folytán születésétől kimulással alaposan ismerem, a következő megjegyzésem van:

Tudomásom szerint az Iroda közbenjárására a cluj-i pénzügyi Vezérigazgatóság — a bukaresti központi bizottság végleges döntéséig — hatályon kívül helyezte az egyes pénzügyi igazgatóságoknak a gabellát megadóztató határozatait. Majd az „Uniunea Evreilor Romani“ intervenciója folytán a bukaresti pénzügyminisztérium is kedvezően döntött ebben a kérdésben, amiért a legutolsó ort. országos képviselőtestület hálás köszönetet is szavazott az Uniunea-nak, amely különben a legnagyobb készséggel és önzetlenséggel mind a Központi Iroda, mind a Klein Miksa dr. ur vezetésével álló Jogvédő Irodának értékes szolgálatot tett sok egyéni sérelem orvoslásában, de különösen az állampolgárság és az italmérési engedélyek ügyében.

Az igen tisztelt Szerkesztő urnak jelen sorok közléséért hálás köszönetet mondva vagyok

kiváló tisztelettel

Adler József

segesvári főrabbi

Szerdán és csütörtökön, szeptember 9. és 10-én a kongresszus résztvevői villamosvasuton Borgóprundra, majd Beszterceére utaznak.

A közlekedésügyi miniszter a kongresszus résztvevőinek, a második és harmadik osztályra 75 százalékos, az első osztályra ötven százalékos kedvezményt biztosít. A kongresszuson való részvétel díja száz lej, amelyet az ügyvédi kamarák fognak beinkasszálni és a szövetséghez átutalni. A Szövetség felhívja az ügyvédi kamarákat, hogy a lehető legrövidebb időn belül írják össze azokat, akik a kongresszuson és külön azokat, akik a banketten is résztvenni akarnak.

Elsimul a Vatikán és Csehszlovákia konfliktusa

Prága, július 10. A „Bohémia“ értesülése szerint a miniszterelnök a Guss ünnepély ügyében ma táviratot küldött a Vatikánnak, amelyben bejelenti, hogy a csehszlovák kormány annak idején nem hivatalosan vett részt az ünnepségen. A Vatikán, mint ideérkezett hírek jelentik, békülékeny szellemben fogja a konfliktust elintézni.

Prima tűzifát

vaggonként, ölenként vagy prítva, kezeselőknek és fogyasztóknak legutányosabban hasznos szállít: Staruinta Romaneasca S. A. fősztálya Cluj Piat. Unirii 20. 229. Telefon 804.

Zsák
Ponyva

Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető

Albala izsó
Timisoara

Piata Traian No 2

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak anők gyöngéd, hamvas arcbőrére.

Kaiser Borax-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.

Ezért vegyen ön is még ma eredeti

Kaiser Borax-ot

a piros skatulyában.

Höfer 3. számú hintőpora megszabadítja izzadásától.

Az Uj Kelet
Szerkesztő
Felelős
Előfizető
240
Az Uj Kelet
me

Kitű
Feh
És
Hol
S a
Föl
És
Hal
Es
A r
És
Hol
—
És f

— H
dekben.
halálának
vasárnap
imaházba
kező prog
zető beszé
Mizrachi
Az éneks
— Fe
polgári n
Jakab, a
vallásánar
szolgálatá
életének h
tölteni. M
állanak re
hogy kiut
Str. Gojdu

— A
kaptuk és
hogy annak
Tisztelt Sz
lapjuk fogl
ügyével és
kormányzás
telettel kére
biakat közze
megjelentek
kivüli közgy
és ez a tele
dékomban a
gyává tenni,
lesz erre né
hogy b. lap
tagjainak fig
és kérjem, h
és teljes szá
séggel szemb
hozzuk, hogy
földet sem e
senek, ha a
ember a tago
érdeke ellen
vagyok elvtá
dász.

— Vissz
Bukarestből
tea katonai
sek miatt vi
vezetésére C

Figyelj
ne tévessze

HIREK

Az Uj Kelet az egyetem...
 Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 460 lel, egész évre 850 lel.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
 5635. Thamus 19.
 Szidra: Pincasz
 1925. július 11.

Kitudja hol, se messzi, sem közel
 Fehér ruháknak lebbenését láttam
 És lebbenését száz fehér szalagnak.

Holtan feküdtem, sápadt holdsugarban
 S álommezőkön álomasszonytestek
 Fölém borultak, újra elszaladtak.

És régen, régen elfelejtett hangok
 Halott szívemből új álomra keltek
 És egybeforrnak furcsa, fájó dalban
 A régi nóták és az új szerelmek.

És furcsa félés fajt keresztül rajtam:
 Holtak maradni? Uj utakra menni?
 — Mert újra fáj az élet és az álom
 És fáj a minden — és fáj a semmi.

g. j.

— Herzl gyászistentisztelet a Poale-Cedekben. A kolozsvári Ceire Mizrahi Herzl halálának 21 éves évfordulóján Tamuz 20 án vasárnap délelőtt fél 11 órakor a Poale Cedek imaházban gyászistentiszteletet tart a következő programmal: Klein Eliahu: Heber bevezető beszéde. Dr. Klein Miksa és a nagyváradi Mizrahi központ kiküldöttjének emlékbeszéde. Az énekszámokat Bein kántor énekli.

— Felhívás a nagyváradi ortodox zsidó polgári iskola volt növendékeihez. Kupfer Jakab, a nagyváradi ortodox zsidó polgári iskola vallásánára, aki már harmincöt óta áll az iskola szolgálatában, azt a kívánságát közölte velünk, hogy életének hátralévő éveit Palesztinában szeretné eltölteni. Minthogy a kellő anyagi eszközök nem állanak rendelkezésére, volt tanítványait kéri fel, hogy kiutazásában támogassák. Címe Oradea mare Str. Gojdu 47.

— A Poale Cedek vasárnapi gyűléséhez kaptuk és közreadjuk az alábbi levelet anélkül, hogy annak tartalmával azonosítanánk magunkat: Tisztelt Szerkesztő ur! Tekintettel arra, hogy b. lapjuk foglalkozott a Poale Cedek-egylet választási ügyével és harmadik felvére az egylet ügyeinek kormányzását végző vezetőség tevékenységével, tisztelettel kérem, szíveskedjék b. lapjában az alábbiakat közzétenni: A vezetőség f. hó 12-re (a megjelentek számára való tekintet nélkül) rendkívüli közgyűlést hívott egybe egyetlen tárgyban, és ez a telek egyrészenek eladása. Nincsen szándékomban az egész ügyet hirtelen pertraktálás tárgyává tenni, hiszen a vasárnapi gyűlésnek meglesz erre néve az állásfoglalása. Céloom csupán az, hogy b. lapjukon keresztül a Poale Cedek összes tagjainak figyelmét felhívjam arra a körülményre és kérem, hogy a vasárnapi gyűlésen okvetlenül és teljes számban jelenjenek meg, hogy a vezetőséggel szemben állást foglaljunk és tudomására hozzuk, hogy az egyesület telkéből egy talpalattnyi földet sem engedünk át. A tagok magukra veszenek, ha a mai vezetőség mellett álló 30—40 ember a tagok zömének távollétében, az egyesület érdeke ellen fog határozni. Soraim közlését kérve, vagyok elvtársi üdvözléssel Schwartz Ignác nyomdász.

— Visszaéléssel vádolnak egy hadbíró. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter Christea katonai hadbíró ellen különböző visszaélések miatt vizsgálatot rendelt el. A vizsgálat levezetésére Chineseu tábornok kapott megbízást.

Moszkvában kivégeztek egy szovjettábornokot

A halálraítelt német diákok kegyelmi kérvényt nyújtottak be. Chamberlain tanácskoznai fog Rakovszkival. Két konferencia a kínai kérdésben

(Moszkva, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szovjetkormány ismét teljes szigorúsággal jár el azok ellen, akik Oroszország új berendezkedése ellen vétnek. Jelentettük, hogy néhány nappal ezelőtt is három német diákot, akik a jelenlegi államforma ellen összekövészt kíséreltek meg, halálraítelték. A diákok

kegyelmi kérvényt terjesztettek be, amely fölött a legközelebbi napokban döntenek. Minthogy Németország élénk figyelemmel kíséri ennek a pernek a kimenetelét és arra az esetre, ha a diákokat kivégeznék, diplomáciai szakitással fenyeget, valószínű, hogy az elítélteknek meg fognak kegyelmezni. Rendkívül nagy feltűnést keltett az a másik halálos ítélet, melyet Belavin tábornok, a vöröshagsereg egyik parancsnoka ellen hoztak. Belavint azzal vádolták, hogy a hadsereg tagjait a kormánnyal szemben ellenszegülésre lázította. A tábornok kegyelmi kérvényét elutasították és a halálos ítéletet csütörtökön hajnalban végrehajtották.

— Az „Unversul“ nyílt levélben kevesli Erdély elrománosításának mértékét. Bukarestből jelentik: Mihail Mora volt államtitkár, az „Unversul“ munkatársa nyílt levelet intéz Tatarescu miniszterhez, amelyben többek között azt írja, hogy az erdélyi posta és vasút adminisztrációja azt a benyomást kelti, hogy ezt a két fontos szervet Budapestről irányítják. A nyomtatványok még mindig magyarul vannak, a hivatalokban a tisztviselők magyarul és németül beszélnek. Ezenkívül más olyan jelenségek is vannak, melyek sértik a nacionalizmust. Feltételezi Tatarescuról, hogy mindezekről nincs tudomása és ezért arra kéri őt, használja fel a nyári szünetet arra, hogy látogasson el Erdélybe és tanulmányozza ezt a területet ebből a szempontból.

— Hadgyakorlatok alkalmával rekvirálhat a katonaság. Bukarestből jelentik: Az augusztusi és októberi katonai gyakorlatokhoz szükséges ló, szekér és a szükséges alkatrészek előteremtéséhez a hadügyminiszter felhatalmazása folytán az egyes hadtestek rekviráláshoz folyamodhatnak. A rekvirált holmik után a katonaság bért tartozik fizetni és értékükért felelősséggel tartozik.

— Szabadonbocsátják az „Est Kurir“ szerkesztőjét. Budapestről jelentik: Boros László, az „Esti Kurir“ szerkesztőjének letartóztatása ügyében Pakots József országgyűlési képviselő ma interpellált a nemzetgyűlésen és kijelentette, hogy ez a letartóztatás mélyen sérti a sajtószabadságot. Reméli, hogy az igazságügyminiszter sürgősen intézkedni fog Boros szabadlábrahelyezése érdekében. Értéslésünk szerint Boros Lászlót szombaton reggel szabadon fogják bocsátani.

— Meghalt Csillag Teréz. Budapestről jelentik: Csillag Teréz, a kiváló magyar színésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja, hatvankétféves korában a János szanatóriumban meghalt. Csillag Teréz a régi gárdához tartozott és egyike volt azoknak, akik a Nemzeti Színház első tagjai között foglaltak helyet. Különösen drámai szerepekben volt kimagasló. Halála az egész magyar művészvilágban nagy részvétet keltett.

— Marienbadban kifosztottak egy fardővendéget. Marienbadból jelentik: Lehmann Robert berlini kereskedőt kellemetlen kaland érte a marienbadi pályaudvaron. Az állomáson kihúzták pénztárcáját, amelyben 90,000 cseh korona értékű idegen valutája volt.

— Leugrott az égő léghajóról. Prágából jelentik: Olmütznél ma reggel a szőlőham egy kikötött léghajót elszakított a köteleiről. Az irányító őrmester csak óriási nehézségek árán tudott a ballonnal leszállani. Amikor már majdnem kiköthetett volna, egy újabb szélvihar elragadta és a villamosvezetékhez csapta. A léghajó tüzet fogott. Az őrmesternek sikerült a kosárból idejében kiugrani. Néhány perc múlva a léghajó felrobbant. A kár nagy. A lélekjelenlétét megőrző őrmester neve: Glejsel.

* Temesvári előfizetőinkhez! Temesváron Bachus János, az Uj Kelet kézbesítője (lakik II. Burkus-u. 19., napközben a Lloyd-kávéház előtti újságbúdban), aki a kézbesítésre vonatkozó mindennemű észrevételt elintézi.

Ugyanakkor kivégezték Ivanov kapitányt és két hadsegédét.

London, július 10. Politikai körökben Chamberlain külügyminiszter és Rakovszki orosz nagykövet közeli tárgyalásait várják. A két diplomata állítólag rendkívül fontos politikai ügyekben fog tanácskoznai. Chamberlain külügyminiszter ez alkalommal közölni fogja Rakovszkival azokat a feltételeket, amelyek mellett

az Anglia és Oroszország között fennálló politikai feszültséget meg lehetne szüntetni.

Chamberlain egyik feltétele az, hogy Oroszország ismerje el Anglia érdekeit Kelet-Ázsiában.

London, július 10. A „Times“ értesülése szerint a közeli napokban két konferencia fog foglalkozni a kínai ügyekkel. Az egyik a *külföldiek exterritoriális jogait* akarja rendezni, a másik pedig *vámkérdésekről* fog tanácskoznai.

— Egy bolgár rablóbanda véres garázdálkodása. Szófiából jelentik: Egy negyven főből álló rablóbanda, amely a Dumankelov-testvérek vezetése alatt Slatina és Kaslowo vidékén garázdálkodik, arra kényszerítette a parasztmilícia vezetőségét, hogy a község háza előtt saját sírját ássa meg. Mikor elkészült vele, leszárták.

— Egy menyasszony a kéményen keresztül szökött meg az esküvő elől. Bécsből jelentik: Bécsi lapok egy menyasszony esetét közlik, aki semmi áron nem volt hajlandó a szülőik által kijelölt férjfelhöz feleségül menni. Hogy a menyasszony meg ne szökhessen az esküvő elől, a szülők bezárták a szobába. Az élelmes menyasszony a kéményen keresztül szökött meg, de rövidesen visszatért a férjével, a másikkal, akit ő választott ki.

* A „Magyarország“. Olajos Domokos politikai hetilapja szombaton délelben jelenik meg. A kisebbségi politika minden fázisával foglalkozik, frissen és elevenen szerkesztett lap e száma is tele van érdekes politikai, társadalmi és művészeti szennációkkal, érdekes közgazdasági eseményekkel, stb. Mindenkinek el kell olvasnia a „Magyarország“-ot, akit a kisebbségi sors és a magyar belpolitika érdekel. Egyes szám ára 5 lej.

— Talmud Tóra-tanfolyam a Tarbut-iskolákban. A Tarbut iskolák igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a Talmud Tóra-tanfolyam folyó hó 12-én (vasárnap) d. e. 8 órakor megkezdődik. A tanfolyam vezetője Klein Eliahu tanár ur. Jelentkezni lehet d. e. 10—12-ig az irodában.

— Gyakorlati héber-tanfolyam a Tarbut-iskolákban. Értesítjük az érdeklődőket, hogy a Palesztinába kivándorolni, vagy kirándulni szándékozóknak részére gyakorlati héber kurzust nyitunk, ahol szakszerű oktatás mellett főképpen arra törekszünk, hogy a mindennapi élet legszükségesebb szókinését elsajátíthassák és ebben a körben a nyelv használatában megfelelő készségre tetszenek szert. Jelentkezni lehet szombat kivételével 1925 július 15-ig bezárólag mindennap d. e. 8—10-ig. (Str. Gen. Berthelot v. Eötvös-u. 8.)

* Orvosi hír. Dr. Rosenberger József külföldi tanulmányutjáról hazaérkezve börtöngyógyászati és kozmetikai rendeléseit Piata Mihailu Viteazul (v. Széchenyi tér) 23. szám alatt megkezdte. Rendel d. e. 10—12 és d. u. 3—6-ig.

— Mentők hirei. Ma délelőtt a város határában levő Hegyessedombhoz hívták ki a mentőket, ahol a Gabányi-féle kőbányában dolgozó két munkásra ráomlott egy földréteg és a két szerencsétlen embert magá alá temette. A kihívott mentők már csak a beállott halált konstatálhatták. Dr. Hosszu hatósági orvos és Meszesán rendőrigazgató a vizsgálat megejtésére kiszálltak a szerencsétlenség színhelyére, ahol megállapították az áldozatok személyazonosságát. Az egyik áldozat az ott dolgozó Oprea Juon, volt rendőrtisztviselő, a másik Racz János bércocsis. A szerencsétlenség színhelyén Meszesán igazgató jegyzőkönyvet vett fel. A nyomozás megindult a szerencsétlenség okainak kiderítésére. — Kokos Zoltán tizenöt éves gimnáziumi tanuló atyja revolverével játszadozott. Játék közben a

Figyeljen a címre, **F. Markovits, ékszerész** Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst és briliánsárukban — legolcsóbban nálam szerezheti be.

ne tévessze össze más névvel

Wesselényi M.-u. No 20.

és briliánsárukban — legolcsóbban nálam szerezheti be.

KÖZGAZDASÁG

Közgazdasági impressziók a marosvásárhelyi piacról

Megegyezőssel végződtek a bérmozgalmak. Nyomasztó hangulat a kereskedelemben

revolver elsült és egy golyó a tanuló jobb combjába furódott. A szerencsétlen végű játék áldozatát beszállították a sebészeti klinikára. Sérülése nem életveszélyes. — Bartalis Erzsébet tizenhétéves cselédleány a Deák Ferenc-utca 6. számú házban ma délelőtt kénsavval foglalatostkodott. A kénsav arcára fröccsent és összeégette a bőrét. Beszállították a bőrgyógyászati klinikára. — Farkas Sándor tizennyolc éves villanszerelő segédet, aki mesterevel egy villanypóznán dolgozott, a mestere kezéből kibulló drótvágókés balarcán súlyosan megsebesítette. Beszállították a sebészeti klinikára.

— **Őszig elnapolták a magyar nemzetgyűlést.** Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlést ma délelőtt október 11-ig elnapolták. A Ház az ülészak bezárásához hozzájárult.

— **Víz alatt egy japán város.** Tokióból jelentik: Nagorja várost elúnta az árvíz. A százhetven ezer lakos közül többrezen a vízbe fulladtak. A kár meghaladja a többmillió yent.

— **Keletgaliciában helyreállt a vasúti forgalom.** Lembergől jelentik: Az árvíz katasztrófa okozta károk helyreállításán a legnagyobb eréllyel dolgoznak. A legtöbbet szenvedett az árviztől Stanislaw és Sambor vidéke. Sambor és környékén 100 kilométer területet öntött el a víz. A Lemberg—Sambor vasútvonalon helyreállt a forgalom.

— **Magyarországon eltörlik a párbajt.** Budapestről jelentik: Huszár Károly az őszi parlamenti ülészakban törvényjavaslatot fog betervezni a párbaj-járvány ellen. Huszár állítólag a párbaj teljes eltörését fogja javasolni.

— **Léderer Gusztáv kegyelmi kérvényének sorsa.** Budapestről jelentik: Léderer Gusztáv, a halálraítélt esendőfőhadnagy kegyelmi kérvényével a legfelsőbb katonai törvényszék esztörtökön foglalkozott, zárt ülésben. A kabinetiroda a kormányzó döntését legközelebb leküldi a törvényszéknek. Ha a kegyelmi kérést a kormányzó elutasítja, egy a kihirdetéstől számított huszonnégy óra múlva Léderer Gusztávot kivégzik.

— **Hajsza Munteanu rablóvezér ellen.** Bukarestből jelentik: Tomescu és Munteanu banditák garázdálkodása izgalomban tartja a regát közvéleményt. A belügyminiszter 100 ezer lej díjat tűzött ki a banditák kézrekerítésére. Ma a belügyminisztériumban értekezlet volt, amelyen Romulus Voinescu, Stefanescu tábornok és Crasaru vettek részt s amelyen Tomescu és Munteanu ellen életbeléptetendő rendszabályokat beszéltek meg. A dombóvicai hatóságokat a belügyminisztérium megdorgálta, amiért nem tették meg a szükséges intézkedéseket a fürdőre utazók megvédelmezésére. Legújabb értesülés szerint Munteanu és Tomescu Cucuteniba menekültek. A községet csendőrség zárta körül.

* **Az öreg márkí fiatal felesége.** Palermo-ból jelentik: Mira márkí az olasz arisztokrácia közméret tagja 68 éves korában elvált 26 éves, feltűnően csinos feleségétől. A válásra bir szerint az szolgáltatott okot, hogy az ifjú márkíné elhanyagolta magát, ruhájára kevés gondot fordított és kölnijét nem „Dijou“-kivonatból készítette, pedig Róza Royal-drogériában (Fötér 26.) egy üveg 55 lejért kapható.

Cukorka és csemege

ea gros „Comercia“

Cluj, Calea Regele Ferdinand No 62

butort, zongorát

Marosvásárhelyre és környékére SZÉKELY és RÉTI

székelyrészi BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, zongorák, furniárszükségleteket legolcsóbban itt szerezhetők be

Mér csak **21** nap választ el től a reménytől, hogy **100** Kolozsvárt

(Targu-Mures-Marosvásárhely, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Marosvásárhely gazdasági életében ugyanazok a jelenségek dominálnak, amelyek az erdélyi és bánáti gazdasági centrumokban észlelhetők. Az a kevés vállalat, amely az utóbbi évek gazdasági krízisét túlélté, produktívását csökkentette és erősen redukált munkásszámmal dolgozik. Egyetlen kedvező jelenség a pénzszűke némi enyhülése, bár a kamatok ma is olyan horribilisak, hogy azok az ipari vállalatok, amelyek nem rendelkeznek elég mobil tőkével kényszerülve vannak újabb és újabb redukciókat behozni, mert a magas kamatok mellett a termelés nem rentabilis.

A munkásbérmozgalmak majdnem az egész vonalon kedvező befejezést nyertek. Egyedül a „Transilvania“ gépgyárnál áll még a hare a munkaadó és munkások között és a hathetes sztrájk megszűnésére egyelőre nincsen is kilátás.

A pénzpiacon a bankbetétek emelkedése értekezlet kedvező hatását. A meganuzsora mindjobban kezd kiszorolni és a közönség, amely gyakran ráfizetett a privát kihelyezésre, egyre nagyobb bizalommal keresi fel a bankokat. Nagyobb pénzbetéteknél

Miért emelkedik a lej. A külföldi devizapiacokról általában nyugodt irányzatról érkeznek hírek. A pénzpiacok egyetlen szenzációja a lej jelentős szállardulása. A lejt Zürichben három nappal elezt még 237 5-tel jegyezték, míg ma már elérte a 252 5-ös kurzust. A román valuta ugrászerű emelkedését a piacokon három okban látják. Romániában bankjegykiviteli tilalom áll fenn, ezenkívül a külföldi kereskedők most fedezik le a román faimporthoz szükséges lejvalutát és miután az erdélyi kereskedők fát csak lej ellen adnak el külföldön, az importörök az ellenértéket teljes összegében eredeti valutában fizetik ki. Ehhez hozzájárul az is, hogy Romániában az idén, különösen tengeriben, tehát az egyik legfontosabb mezőgazdasági terményben, rekordtermést várnak. Ez a remény a lej alakulásában már most kifejezésre jut, mert a terméseredmény a kormány számára lehetővé teszi azt, hogy az évek óta húzódo tartozások ügyét rendezhesse.

Csökkent Magyarországra vámbevétele. Budapestről jelentik: Smith főbiztos a népszövetséghez intézett tizenharmadik jelentése, amelyet ma tettek közzé, megállapítja, hogy májusban 27 százalékkal csökkent az állam vámbevétele. A csökkenésre, a főbiztos szerint, előre lehetett számítani. Fokozta a vámbevételek csökkenését az a jelentékeny mennyiségű áru, amelyet olyan kereskedők hoztak be, akiknek nem sikerült a kincstártól vámhitelt kapni, úgy, hogy a vámot nem bírták azonnal kifizetni és most ezek az áruk a vámhivatalok raktárában vannak. Lehetséges azonban, hogy a kereskedelmi szerződések megkötésére irányuló tárgyalások is tartózkodásra késztetik az importöröket, akik a tárgyalások eredményét remélve, a vámok leszállítását várják. A szolgálati ágak közül legdrágább a posta.

Tanácskozás a gabonaszállítás és kivitel ügyében. Bukarestből jelentik: Brankovics, a romániai gabonakereskedők szindikátusának elnöke tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Tancred Constantinescu miniszterrel a gabonakivitel ügyében. Brankovics statisztikailag bebizonyította, hogy a romániai kiviteli illetékek olyan magasak, hogy lehetetlenné teszik a külfölddel való verseny felvételét. Azonkívül rámutatott arra, milyen kárt jelent a gabonakereskedőknek az, hogy a vasut csupán zsákokban engedi a gabona szállítását, illetve

16—24 százalékot fizetnek a betétek után, míg a bankok a kihelyezett összegek után a szokásos költségekkel együtt 20—32 százalékot számitanak fel.

A kereskedelemben már erősen érezteti hatását a nyári stagnáció. A tavaszi élénkebb forgalom után a kereslet szinte katasztrófálisan megosapant. A piacot általában nyomasztó hangulat uralja. Állandó panasztárgyat képezi az adókövetések rendszere és behajtása. Mondják, hogy a csatolt területek egyetlen városában sem működik olyan környörtelenül az adózás, mint ezen a helyen.

A kereskedőket egyébként most az ipar- és kereskedelmi kamarák reorganizációjával kapcsolatos új választások és új kategorizálások foglalkoztatják. A kamara vezetősége az új csoportosítás megállapításánál nem vette figyelembe a számbelileg lényegesen nagyobb kereskedőcsoport azon kívánságát, hogy a kamara karakterét a kereskedők javára állapítsa meg — és az egyes kategóriák igazgatótanácsai tagok számát paritásos alapon állapította meg. Emiatt a kereskedők távirati tiltakozást jelentettek be a kormánynál.

beraktározását. Tancred Constantinescu válaszában kijelentette, hogy tanulmányozni fogja a gabonakereskedők kérelmeit és illetékes helyen tolmácsolni fogja. A vasutnál is interveniálni fog, hogy a szállításokat megkönnyítsék.

Megkezdik a forgalmiadó átalányösszegek újbóli kivetését. Mint értesülünk, a jövő hét folyamán megkezdik a forgalmiadó átalányösszegek kivetését. Ezen alkalommal azokat a feleket, akik forgalmi adójukat a jövő évben is pauszban óhajtják fizetni, meg fogják idézni a pénzügyigazgatósághoz, ahol erre vonatkozó deklarációt fognak kiállítani. Ugyancsak a jövő héttől lehet kérni az átalány csökkentését is.

Hír az állatkiviteli illeték csökkentéséről. Bukarestből jelentik: Az „Argus“ szerint a romániai közgazdasági életben érváltozást jelent a kormány azon intenciója, hogy megváltoztatja eddigi exportpolitikáját. A márhák kiviteli illetékét 50 százalékkal csökkenteni fogják.

A romániai bolgár alattvalók zár alá vett vagyonok ügye. Szófiából jelentik: Bileurescu Románia szófiái meghatalmazott minisztere tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Minkoff miniszterrel, a romániai bolgár alattvalók zár alatt levő vagyonának feloldása ügyében. Módot keresnek arra, hogy ezeket a károsultakat más uton kártalanítsák.

Megállapították a Vega- és a Concordia-társaságok nacionalizálási feltételeit. Bukarestből jelentik: Mrazek, Bratianu Vintila, Tancred Constantinescu és a belga Vega- és Con-

Prima minőségű

lakkövek

minden színben és széllességben raktárról kaphatók. — Csak viszontelárusítók részére

ADLER SÁNDOR
Oradea-Mare, Piața Regina Maria No. 4.

leért csaknem kettőmilliót érő kis uradalom tulajdonosává lehessünk! Sorsjegyek kaphatók minden helybeli pénzintézetnél, valamint minden szerte- és közhasznú Tkp.-ben (Gal. Victoriá 3.), ahol postai rendelések is eszközölhetők. Videken: N. Várad, Máramaros-Sziget, N. Bányás, Nagykaroly, Szatmár, Tassád, Zilah, Sz.-Somlyó Zsitó, D.-s, Beszterce, Szam-sujvár, M.-Vásárhely, Csikszerecs, Kézdivásárhely, Barót, Ditró, S.-Szentgyörgy Kovászna, Szászrégen, Bra-só

cordia-társaság társaság naállapította a ban csak ké

A csökkenté romániai kő UGIR helyi növénysejten Totis Rezső tette, hogy iparral szem egyes kérdé intézkedések tak el, amel behozatali il

A lej: Zú pesten 349, Kolozsv lanyulás ál a következők Bécs 29-3

40-50, Newy 1016, Milán Zürich. 206-30, New 2420-00, Mi pest 72-55, 252-50, Var

Bukare Lond 75-5, Zari Budapest

Bukares márka 51-0 sterling 101 40-55, olasz 3-60, dollár 2 shilling 31-00 6-20, belga f

Mou

Bukarest

M

a

a

a

az ötödik

kilátás.

étkező, k

A legke

E rovatban ké

nem

A Hu

ort. Poa

azon kérés

tes szivekhe

dött két egy

egy aggmer

Ze

Igyekez

hajlékát felé

ciális intéz

és elgyöngü

alamszínára.

jesitse lesz

bamispot tip

Hitsorsos

Huedin,

cordia-társaságok képviselői között a két petróleum-társaság nacionalizálása ügyében értekezlet volt. Megállapította a nacionalizálás feltételeit, melyeket azonban csak később fognak közzétenni.

A növényseiyem behozatali illeték csökkentését kéri. Bukarestből jelentik: A romániai kötöttszövöt gyár-tulajdonosok tegnap az UGIR helyiségében ülést tartottak és tiltakoztak a növényseiyem behozatali illetékének felemelése ellen. Totis Rezső (Temesvár) hosszabb beszédben kifejtette, hogy a kormány jéakarattal viseltetett az iparral szemben, csak nincs kellően informálva az egyes kérdésekről s ezért fordulhat elő, hogy ilyen intézkedéseket hoznak. Határozati javaslatot fogadtak el, amelyben követelik, hogy a növényseiyem behozatali illetékét 75 százalékkal csökkentsék.

TÖZSDE

Julius 10 én

A lej: Züri hben 252.50, Párisban 10.35, Budapestben 349, Bécsben 348.

Kolozsvár. Élénk forgalom mellett további lanyhulás állott be a devizapiacra. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.30-29.40, Prága 6.15-6.20, Budapest ———, Páris 9.80-9.90, Züriah 40.30-40.50, Newyork 207.00-208.00, London 1014-1016, Milánó 7.60-7.70.

Züriah Zárlat: Berlin 122.60, Amszterdam 206.30, Newyork 515.10, London 2504.00, Páris 2420.00, Milánó 1900.00, Prága 1525.00, Budapest 72.55, Belgrád 9.05, Bukarest 252.50-252.50, Varso 98.71, Bécs 72.50.

Bukarest. Devizák: Páris 9.85, Berlin ———, London 10.18, Newyork 209.00, Milánó 75.5, Züriah 40.80, Bécs 29.80, Prága 6.20, Budapest ———.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 51.00, leva 1.50, török lira 115, font sterling 1016, francia frank 9.83, svájci frank 40.55, olasz lira 7.80, drachma 3.50, dinár 3.60, dollár 208.00, lengyel forint 40.00, osztrák schilling 81.00, magyar korona 30.00, cseh korona 6.20, belga frank 9.80 holland forint 86.

Moulin Rouge

Bukarest, Bul. Elisabeta No 25.

Megnyitotta legszebb amerikai terraszát

az ötödik emeleten. Legpompásabb kilátás. Variete színház Elsőrangú étkező, két zenek. A legkellemesebb sarnok. Nyitva reggelig.

NYILTÉR

E rovatban közölteért a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

A Huedini (Bánffyhungad) ort. Poale Cedek iparos egyesület azon kéréssel fordul a zsidó könyörületes szivekhez, hogy a mai napon kiküldött két egyesületi tagnak egy imaház és egy aggmenház céljaira adakozzanak.

Zsidó testvérek!

Igyekeztek elősegíteni, hogy Isten hajlékát felépítsük. Támogassátok a szociális intézményt, hogy a megöregedett és elgyöngült iparosaink ne szoruljanak alamizsnára. Ezen jótett érdemében teljesítve lesz a próféta mondása: Cion bamispot tipude ve suveho bigduko umen.

Hitsorsosi üdvözléttel.

Huedin, 5685 Tamuz 14.]

Az Előljáróság.

SPORT

Eihalmozták a Haggibbort vidéki meghívásokkal

A Haggibbor vezetősége tegnap este tartotta meg a szokásos heti értekezletét a Patria kávéház emeleti helyiségében.

Mindenekelőtt az elmúlt vasárnap lefolyt tornaünnepélyről tették meg a rendezők jelentésüket. Nagy örömmel vették tudomásul a jelentést, mely szerint az ünnepély nagy erkölcsi, mint anyagi siker mellett folyt le. Jegyzőkönyvi köszönetet mondtak László Jenő, Salamon Lajos, Farkas József és Radó Emil rendezőknek, akik fáradságot nem ismerve buzgókodtak az ünnepély sikere érdekében.

A Barkochba szatmári zsidó egyesület átiratban arról értesítette a Haggibbort, hogy hosszú szünet után újjászervezve ismét működik és a jövőben résztvesz a bajnoki küzdelmekben. Egyben arra kéri a Haggibbort, támogassa őket és meghívja egy mérkőzésre. A Haggibbor vezetősége levélben tudvözi a Barkochbát újjáéledése alkalmából és ígéretet tesz arra, hogy közelebről eleget tesznek a meghívásnak.

A futballjátékosok tréningnapjait illetőleg úgy intézkedett a vezetőség, hogy felhívja a játékosok figyelmét arra, hogy ezután hetenként két tréningnap lesz és pedig szerdán és pénteken. Egyben felkéri a játékosokat, hogy látogassanak el szorgalmasan a tréningekre, melyet az új tréner vezet nagy ambícióval.

A különböző meghívásokat vették ezután tárgyalás alá. A Haggibbort valóságos ellepik vidéki meghívásokkal. A temesvári TAC, a petrosényi CAMP, a nagyváradi NAC és még több számottevő egyesület invitálta meg a Haggibbort. Egyelőre nem vállaltak kötelezettséget egyik egyesülettel szemben sem. Legközelebbi vidéki mérkőzést Máramaroszigetre költöttek le 19. és 20.ára. Ekkor ugyanis kettős ünnep van, eleget tesznek tehát a máramaroszigeti Sámson már régebbi meghívásának és leutaznak egy mérkőzésre. Ezzel az uttal kapcsolatban Szatmáron is játszának egy mérkőzést a Barkochba, vagy egy másik ottani egyesülettel.

Lazarovics Dezső, a Haggibbor kiváló védőjátékosa ismét bucsut vesz Kolozsvárról és tanulmányainak továbbfolytatására visszautazik Párisba.

Az atlétikai tréningekre vonatkozólag az egyesület atlétái részére a nyári időszak idején hetenként két tréningnapot (kedd, csütörtök) szerzett meg a vezetőség.

A Haggibbor Bánffyhungadon. A Haggibbor két héttel ezelőtt tudvalevőleg meghívást kapott Bánffyhungadra egy mérkőzésre, ez azonban az esőzések miatt elmaradt. A pálya Bánffyhungadon már rendbe jött és így a Haggibbor egyik tartalékolt csapata most vasárnap lesz a HIMÖ vendége.

Ausztria-Svédország 7:3. A revánsmérkőzést a vasárnapi meccs után tegnap játszták le Stockholmban. A második mérkőzést is az osztrák csapat nyerte az elsónél sokkal fölényesebben.

Csak FARMODONT-fogkrémet használjon Kató

Ez a legjobb és legolcsóbb fogtisztító!

Fejfájás ellen

migrén és neurálgias fájdalemak ellen csak a

Neuralgine Jurist

használandó. Ügyeljünk az eredeti csomagolásra. Kapható az összes gyógyszerárakban és drogueriakban. 1844

Bucuresti

LUTHER söresarnok megnyitott

Piata Mihaiu Viteazul (Széchenyi-tér) 18.

A Tornavivódával szemben

Mosse hirdetés

Aradi

árumintavásár

és bútorkiállítás

1925. aug. 1-10.

75% utazási kedvezmény.

Gazdasági kiállítás. Koncertek, theatralis szórakozások és rádió. Sportesemények és ünnepek. Országos kongresszusok és nagygyűlések stb.

Fontos! Menetjegyek Fontos!

kaphatók az utazóközönség kényelmének teljes ki-előltetésére, bel- és külföldi utazásoknál, minden osztályra, vasúti, tengeri és légi utakra az „Agentia Wagon Lits“-nél Cluj, New York szálloda.

Jégszekrények

nagy választékban kaphatók

Grünwald Jakob

bádogáru üzemében, P. Mihai Viteazul 13.

Kereskedők figgelmébe!

Tartós munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérneműket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl

Hofmann Ferencz

TOPLIȚA-ROMANA

Kisereljen meg egy próba minta-csomagot!

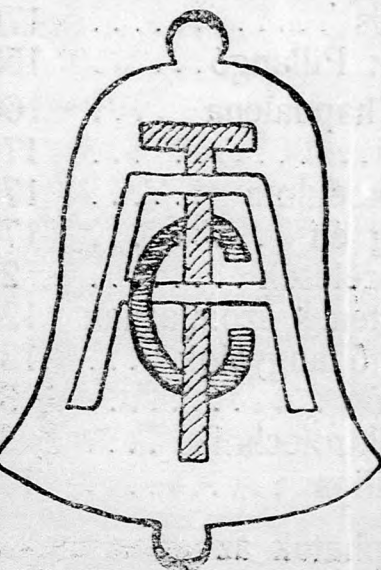
Szegő I. G.

kereskedelmi ügynökség

Timisoara, PiaȚa Unirei 8.

Elvállal képviselöket minden szakmából egész Nagyrománia részére, csak elsőrangú cégektől.

Kador 2418

Tacumul

ezüstárgyár

CLUJ

Str. Av. am Jancu 3. [v. Petöff-utca]

Gyárt: Evőeszközöket, Szervizeket, Disztárgyakat stb.

Csak viszonteladóknak!

Ügyeljünk e védjegyre

Telefon Nr. 482.

hangulat

után, míg a után a szokásos éket számítanak fel. n érzeti hatását élénkebb forgalom lisan megcsappant. ngulat uralja. Áldókivetések rendgy a csatolt területükön olyan köa helyen.

ost az ipar- és kéőjával kapcsolatos sok foglalkoztatják. portosítás megállala számbelileg lényez azon kívánságát, reskedők javára álkategoriák igazgatóalapon állapította ati tiltakozást jelen-

tantinescu válaszmányozni fogja a és illetékes helyen l is interveniálni kőnynyítsék.

miadó átalány- Mint értesültünk, a forgalmiadó átalány- mml azokat a fele- jövő évben is paugják idézni a pénzonatkozó deklarációt jövő héttől lehet

illeték csökken- k: Az „Argus“ sze- i életben érválto- n intenciója, hogy politikáját. A mar- ázalékkal csökken-

alattvalók zár alá ából jelentik: Bilei- utalmazott minisztere r folytatott Minkoff r alattvalók zár alatt gyében. Módot keres- rosu'takat más uton

Vega- és a Concor izálási feltételeit. k, Bratianu Vintila, belga Vega- és Con-

őségü

vek

ességben raktárról ntelárusítók részére

ÁNDOR

egina Maria No. 4.

osává lehessünk! zteremben és üzletben, közzétlenek. Videken: d, Zilah, Sz. Somlyó kézdívarhely, Barót,

